

Het decreet leerlingenbegeleiding. maar waar zijn

Al jaren worden discussies gevoerd over de opdrachten en rollen van de verschillende actoren die verantwoordelijk zijn voor de leerlingenbegeleiding. Minister Crevits wil hierover duidelijkheid creëren met een nieuw decreet leerlingenbegeleiding¹ dat zowel het basis- als het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding omvat.

Het proces

De Vlaamse Regering wil tijdens deze legislatuur de verantwoordelijkheden van ouders, lerarenteam, school, CLB en welzijnssector rond leerlingenbegeleiding beter laten sporen door overlappingsen en versnippering weg te werken. Zo staat het in het Regeerakkoord. Op 22 december 2017 gaf de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet over de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding. Als laatste halte moet het voorontwerp van decreet nog langs het Vlaams Parlement.

Tijdens de totstandkoming van dit voorontwerp van decreet werd door verschillende onderwijspartners aangegeven dat het inderdaad belangrijk en noodzakelijk is om duidelijkheid te krijgen in de rollen die scholen, CLB, pedagogische begeleidingsdiensten en de welzijnssector opnemen in de leerlingenbegeleiding. Er is nood aan verheldering

zodat actoren weten wat ze van elkaar en op welk moment mogen en kunnen verwachten. Er is nood aan een eenduidige definitie van leerlingenbegeleiding zodat alle actoren over hetzelfde praten. Er is nood aan een structurele oplossing voor de financiering van leerlingenbegeleiding. Er is nood aan duidelijkheid over de principes van samenwerking tussen de verschillende actoren. Alleen zo komen we tot een kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding voor elk kind.

Kort samengevat

Om een hervorming van de leerlingenbegeleiding te kunnen realiseren werd, na het uitbrengen van een krachtlijnennota, advies ingewonnen bij adviesraden (waaronder de Vlaamse Onderwijsraad), het Kinderrechtencommissariaat, denkgroepen, werkbezoeken, ... Dit resulteerde in een voorontwerp van decreet dat aangeeft wie de verschillende actoren in de leerlingenbegeleiding zijn.

De school is de eerste actor binnen

de leerlingenbegeleiding en neemt dus de schoolinterne leerlingenbegeleiding op zich. Hiervoor voert de school een geïntegreerd beleid op leerlingenbegeleiding op de vier begeleidingsdomeinen en rekening houdend met het continuüm aan zorg. De school is eindverantwoordelijke van dit beleid op leerlingenbegeleiding dat participatief tot stand komt en gedragen is door alle betrokken actoren (leerlingen, ouders, schoolteam).

De overheid hecht veel belang aan dergelijk beleid op leerlingenbegeleiding. Daarom wordt het ook een van de erkenningsvoorwaarden van scholen.

Schoolexterne instanties zoals de pedagogische begeleidingsdienst (PBD) en het centrum voor leerlingenbegeleiding ondersteunen de school bij het uitvoeren van het beleid op leerlingenbegeleiding. School en CLB maken samenwerkingsafspraken (op initiatief van de school) die gelden als een erkenningsvoorwaarde voor de school. Als de zorg in de fase 'verhoogde zorg' (in een of meerdere begeleidingsdomeinen) niet volstaat, dan kan de school beroep doen op het CLB. Via consultatieve leerlingenbegeleiding ondersteunt het centrum leraren, zorgcoördinatoren en directeurs bij de analyse en aanpak van problemen tot een specifieke leerling of een groep van leerlingen. Leerlingen en ouders zullen ook rechtstreeks kunnen blijven aankloppen bij een CLB.

Dit nieuwe voorontwerp van de decreet zal ongetwijfeld invloed hebben op de werking van scholen. Scholen die vandaag al inzetten op leerlingenbegeleiding zullen moeten nagaan of ze voldoende inzetten op alle vier de begeleidingsdomeinen en dit vanuit een continuüm van zorg. Waar nodig zullen zij hun

Definitie van leerlingenbegeleiding

"Leerlingenbegeleiding is een geheel van preventieve en begeleidende maatregelen. Leerlingenbegeleiding situeert zich op vier domeinen: de onderwijsloopbaan, leren en studeren, psychisch en sociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg. De maatregelen vertrekken steeds vanuit een geïntegreerde en holistische benadering voor de vier begeleidingsdomeinen en dit vanuit een continuüm van zorg."

(ontwerp van decreet betreffende leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding)

Zo essentieel, de middelen?

beleid moeten bijsturen. En scholen die nog geen beleid hebben op leerlingenbegeleiding zullen dat moeten uitwerken en implementeren, afgestemd op de schoolse populatie en context. Zo kan een school beroep doen op de PBD om

hen hierbij te helpen.

Maar ook de CLB staan voor uitdagingen om hun werking te optimaliseren. Er zal onder andere meer moeten samengewerkt worden tussen de centra om expertise te bundelen.

Protocol van niet akkoord

Dit voorontwerp van decreet passeerde opnieuw de Vlaamse onderwijsraad². En het werd ook aan de onderhandelingstafel besproken. Na deze onderhandelingen en daaruit voortvloeiende tekstwijzigingen, er-

Vier begeleidingsdomeinen

(gebaseerd op Memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet betreffende leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding)

Leren en studeren: focus op ondersteuning en ontwikkeling van het leerproces waardoor het leren van de leerlingen wordt geoptimaliseerd.

Preventieve gezondheidszorg: de gezondheid, groei en ontwikkeling van leerlingen wordt bevorderd en beschermd. Risicofactoren, signalen en symptomen van gezondheids- en ontwikkelingsproblemen worden gedetecteerd.

Psychisch en sociaal functioneren: inzetten op het welbevinden van leerlingen door een krachtige leeromgeving binnen een veilig, warm, uitdagend en verbindend schoolklimaat.

Onderwijsloopbaan: start al in de kleuterschool en heeft tot doel elke leerling te ondersteunen om voldoende zelfkennis te ontwikkelen en om adequate keuzes te leren maken op school en daarbuiten.

kent het COV dat de overheid met het decreet meer duidelijkheid heeft gebracht in de verantwoordelijkheden van de verschillende partners betrokken bij de begeleiding van leerlingen tijdens hun onderwijsloopbaan. Ook vinden we het belangrijk dat de inspanningen die scholen nu al leveren om een degelijk zorgbeleid uit te bouwen, worden erkend.

Maar over de uitbouw, de praktische realisatie op de klasvloer en de noden die basisscholen hierdoor zullen ondervinden, kon de overheid onvoldoende garanties geven. Deze onduidelijkheden en onzekerheden bepaalden mee dat het COV niet akkoord kon gaan met dit voorontwerp van decreet. Daarom gaven we een protocol van niet-akkoord.

Vandaag zijn schoolteams druk zoekende om het M-decreet te implementeren zodat het voor alle leer-

lingen een realiteit zou kunnen worden. Als nu gesteld wordt dat scholen ook de eerste actor worden in de leerlingenbegeleiding, dan is dat een logische ontwikkeling.

Voorzien in degelijke basiszorg en uitbreiding van zorg is voor veel scholen sinds de invoering van het M-decreet een zware belasting waarbij ze onvoldoende ondersteuning hebben. Het implementeren van bijkomende aspecten door het decreet leerlingenbegeleiding zal opnieuw een extra belasting van de school en het personeel betekenen. Dat kan niet gerealiseerd worden zonder bijkomende middelen.

Om het decreet leerlingenbegeleiding te doen slagen, is een goede samenwerking tussen scholen en CLB noodzakelijk. Het decreet bepaalt dat er samenwerkingsafspraken moeten gemaakt worden waarbij de school de initiatiefnemer is.

Voor het COV zijn dergelijke afspraken zo essentieel dat we vinden dat het decreet onvoldoende handvaten biedt om scholen en CLB als gelijkwaardige partners aan deze samenwerking te laten participeren. Zo is het voor leraren belangrijk dat hun inspanningen voor leerlingen met onderwijsnoden naar waarde worden geschat.

Door fusies, herstructureringen en regionale clustering zal het decreet leerlingenbegeleiding impact hebben op het CLB-landschap. We vrezen dat hierdoor de schoolnabije werking met basisscholen niet meer gegarandeerd kan worden.

Directeuren en leraren willen beroep kunnen blijven doen op een vaste ankerfiguur bij het CLB.

Iedereen erkent het belang van een kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding waar er open en transparant kan samengewerkt worden met de verschillende betrokken partners. Maar het COV was niet de enige aan de onderhandelingstafel die niet akkoord ging met het voorontwerp van decreet. Telkens werden dezelfde punten aangegeven als struikelblok om het decreet leerlingenbegeleiding te doen slagen in de

praktijk: geen bijkomende omkadering en financiering voor scholen, maar toch bijkomende taken. We zijn benieuwd naar de resultaten van deze bespreking in het Vlaams Parlement. ■

Het COV was niet de enige die niet akkoord ging met het voorontwerp van decreet. Telkens werden dezelfde punten aangegeven als struikelblok: geen bijkomende omkadering en financiering voor scholen, maar toch bijkomende taken.

1. Het decreet zal ingaan op 1 september 2018.

2. Het advies kan je terugvinden op: <http://www.vlor.be/advies/advies-over-het-voorontwerp-decreet-leerlingenbegeleiding>.